

TOBIAS VAN ELFEREN

Gemeente:
Nijmegen

Functie D66 Nijmegen:
Fractievoorzitter

Baan:
CRM Marketeer bij de
Radboud Universiteit

Ik geloof heel erg dat de partij vanuit de idealen moet spreken', stelt Tobias van Elferen. In 2017 volgde hij Rob Jetten op als fractievoorzitter van D66 Nijmegen. Jaren daarvoor werd hij al actief bij D66. 'Waarom ik lid werd? Heel platvloers gezegd: vanwege de mensen die ik aantrof. Een combinatie van gezelligheid en gut feeling. Natuurlijk kijk je ook naar de partijstandpunten, maar de echt ideologische verdieping heb ik pas later ingezet.' Die ideologische verdieping ziet Van Elferen als een belangrijke opdracht voor D66. De partij moet concreet standpunten ontwikkelen, maar altijd vanuit het ideologische debat. Ook in de lokale politiek. 'De mooiste discussies vinden altijd plaats binnen de eigen raadsfractie', zegt Van Elferen met een lach.

Hoe verhoudt het werk van een gemeenteraadslid zich tot zoiets abstracts als 'gedachtegoed'?

'Ik zie het gedachtegoed van D66, het sociaal-liberalisme, als een ideologisch fundament dat partijbreed gedeeld wordt. Politiek is per definitie ideologisch gedreven, dus ook de lokale politiek gaat te werk vanuit die gedeelde kern. Natuurlijk zijn er lokaal verschillen ten opzichte van de landelijke koers, maar over dat fundament moet je het eens zijn. Anders spreek je elkaars taal niet meer. Daarbij gaat het ook om herkenbaarheid. Herkenbaarheid voor de kiezer, en vooral herkenbaarheid in de dagelijkse handel en wandel. Weten vanuit welke ideologische basis je handelt als raadslid is cruciaal.'

Zo'n fundament klinkt vrij absoluut.

'Ideologie is per definitie filosofisch. Daarmee is het nooit echt absoluut. Je moet dat fundament met elkaar blijven verkennen. De sociaal-liberale beginselen bieden goede kaders. Als je meent dat een kader te veel beperkt, moet je dus het gesprek aangaan. Ook binnen de raadsfractie moeten we erover dis-

“Als fractievoorzitter moet je aanvoelen wat de grote thema's zijn”

cussieren. Wat vinden wij nou écht? Die vraag moet je jezelf en elkaar blijven stellen.'

Hoe komt deze ideologische discussie terug in de Nijmeegse politieke praktijk?

'Het klinkt een beetje arrogant misschien, maar ik vind dat wij bijvoorbeeld in Nijmegen voorop liepen op het thema kansengelijkheid. Het filosofische concept van positieve vrijheid van Isaiah Berlin, dat draait om de vrijheid van eenieder om het eigen leven vorm te geven zoals men zelf wil, betekent in de praktijk een actieve rol van de overheid. De overheid moet de voorwaarden scheppen die deze vrijheid mogelijk maken. Een heel liberaal beginsel: je kan pas spreken van eigen verantwoordelijkheid als iedereen gelijk aan de startstreep kan verschijnen. Buiten de gewone beleidsagenda van de gemeenteraad en het college om hebben wij in dat kader drie debatnotities gelanceerd: 'Kansengelijkheid 1' over onderwijs, 'Kansengelijkheid 2' over preventie, zorg en gezondheid, en 'Kansengelijkheid 3' over wijken. De laatste is eind juni 2021 in de raad verdedigd.'

Hoe zijn die notities binnen de D66 fractie tot stand gekomen?

'We zijn met z'n allen bij elkaar gekomen en hebben verschillende ideeën onder één noemer gebracht. Vervolgens heb ik er als een soort redacteur een notitie van gemaakt. Het is misschien een uitgehold woord, maar het was echt een group effort. Heel inspirerend. Het voelde als een goede verwerking van een moeilijke, filosofische discussie, waarbij we invulling hebben gegeven aan dat ideologische concept van positieve vrijheid.'

De kaders die het sociaal-liberalisme biedt, kunnen ook botsen. Zijn er momenten dat je daar tegenaan loopt?

'Zeker. De idealen van persoonlijke vrijheid en verantwoordelijkheid tegenover de publieke taak leveren steeds weer discussie op.'

Waar speelt dat in Nijmegen concreet?

'We hebben bijvoorbeeld veel gedebatteerd over een rookverbod bij zwembaden. Je wilt natuurlijk dat er een rookvrije generatie ontstaat. Rolmodellen zijn daarvoor belangrijk. Kinderen moeten niet zien dat er gerookt wordt. Tegelijkertijd was het bekend dat in onze zwembaden alle lagen van de bevolking recreëren. Zo'n rookverbod kan dan ertoe leiden dat de impact van zoiets op groepen met een bepaalde sociaal-economische status groter is dan op andere groepen. Dan komen sommige kinderen niet meer zwemmen, omdat hun ouders daar niet kunnen roken. Zo heb je het dus opeens over het preventieve effect van bewegen versus het preventieve effect van het buiten beeld houden van rokers, die wedijveren met elkaar. En, daar dwars doorheen gefietst, kwamen natuurlijk nog de 'eigen-verantwoordelijkheid-fans'. Dat levert een complexe maar mooie discussie op.'

Hoe kom je daar uit?

'Praten, wegen. Belangen en waarden kan je nooit, of niet makkelijk, in hiërarchie plaatsen. Je kan niet zomaar zeggen: preventie gaat altijd boven keuzevrijheid. Zo werkt het niet. Het is telkens weer een afweging. Over dit rookverbod zijn we er uiteindelijk unaniem uitgekomen. Maar zo gaat dat wel vaker bij ons in de fractie. We praten gewoon wat langer door als het over iets principiëls gaat. Als fractie, zeker als fractievoorzitter, moet je daarom een neusje hebben voor de grote thema's. Als je aanvoelt dat het aan de kern van het gedachtegoed raakt, dan moet je ruimte geven aan de ideologische discussie. Uiteindelijk kom je er dan beter uit. Ideologisch sterker, en als echte eenheid.' ■